

Wyrok z dnia 16 grudnia 1997 r.

II UKN 404/97

Rozpoznanie u wnioskodawcy choroby psychicznej o niewielkim nasileniu, nie jest sam w sobie przesłanką obligującą sąd do uwzględnienia wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu. Nieustanowienie takiego pełnomocnika nie pozbawia strony możliwości obrony jej praw i nie powoduje nieważności postępowania (art. 117 i 379 pkt 5 KPC).

Przewodniczący SSN: Maria Tyszel, Sędziowie SN: Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 1997 r. sprawy z wniosku Jerzego G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W. o rentę inwalidzką, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 czerwca 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 7 października 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił odwołanie wnioskodawcy Jerzego G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 29 marca 1996 r. odmawiającej przyznania renty inwalidzkiej, po ustaleniu następującego stanu faktycznego:

Wnioskodawca urodzony 14 kwietnia 1945 r. jest inwalidą III grupy [...] od lipca 1987 r. W dziesięcioleciu liczonym wstecz od daty powstania inwalidztwa wnioskodawca udowodnił tylko 1 rok i 6 miesięcy zatrudnienia, a w okresie dziesięciolecia liczonego od daty złożenia wniosku (9 lutego 1996 r.) 2 lata i 10 miesięcy, nie spełnia więc jednego z koniecznych warunków dla przyznania renty inwalidzkiej wymienionego w art. 32 pkt 2 i 33 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o

zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Sąd Wojewódzki przyjął także, że nie zachodziła konieczność ustanowienia dla wnioskodawcy adwokata z urzędu, ponieważ wniosek taki został dopisany do pisma z dnia 23 lipca 1996 r. a wnioskodawca uczestnicząc w rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku, nie domagał się rozpoznania sprawy z udziałem pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację wnioskodawcy od tego wyroku, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji co do braku wymaganego 5 letniego okresu zatrudnienia przypadającego w dziesięcioleciu liczonym od daty powstania inwalidztwa, ponieważ w chwili składania wniosku wnioskodawca nie pozostawał w zatrudnieniu.

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją wnioskodawca i zarzucając "orzekającym w tej sprawie Sądom" naruszenie przepisów postępowania (art. 117 i 379 pkt 5 KPC) poprzez nieuwzględnienie wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu "skutkujące ograniczeniem prawa do obrony", co miało istotny wpływ na wynik sprawy, wniósł o uchylenie wyroków obu Sądów i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesiony w kasacji zarzut naruszenia przepisów postępowania skutkujący nieważnością postępowania nie jest uzasadniony.

W piśmie procesowym wnioskodawcy z dnia 23 lipca 1996 r. zawarty został wniosek "o przyznanie obrońcy z urzędu", który nie został rozpoznany przez Sąd Wojewódzki przed wydaniem wyroku. W trakcie rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku w dniu 7 października 1996 r., wnioskodawca biorący w niej udział nie podnosił nieustanowienia pełnomocnika z urzędu, natomiast wniosek w tym przedmiocie zawarł w apelacji.

Ostatecznie postanowieniem z dnia 24 marca 1997 r. Sąd Wojewódzki ustanowił dla wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu, który brał udział w postępowaniu apelacyjnym.

Przepis art. 117 § 1 KPC uprawnia stronę korzystającą ze zwolnienia przez sąd od ponoszenia kosztów sądowych w całości lub części, do wystąpienia z wnios-

kiem o ustanowienie dla niej adwokata lub radcy prawnego, wskazując, że sąd uwzględni taki wniosek, jeżeli udział pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Przepis ten znajduje także zastosowanie do strony korzystającej z ustawowego zwolnienia od kosztów sądowych, tak jak wnioskodawca w niniejszej sprawie. Rozpoznanie u wnioskodawcy w toku postępowania sądowego choroby psychicznej o niewielkim nasileniu, nie jest samo w sobie przesłanką obligującą sąd orzekający do uwzględnienia wniosku strony o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu, a nieustanowienie takiego pełnomocnika, nie może być oceniane jako pozbawienie strony możliwości obrony swych praw, skutkujące nieważnością postępowania (art. 379 pkt 5 KPC). Zarzut ten tym bardziej traci na znaczeniu, że dotyczy postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W toku postępowania apelacyjnego pełnomocnik wnioskodawcy z urzędu brał udział. Należy zauważyć, że przedmiotem kasacji jest wyrok kończący postępowanie w sprawie wydany przez sąd drugiej instancji, a więc zarzuty kasacji dotyczyć mogą tego postępowania [...].

Jeżeli więc postępowanie sądowe nie jest dotknięte nieważnością, a jedyny zarzut kasacji tej tylko okoliczności dotyczy, należało orzec jak w sentencji na podstawie art. 393¹² KPC.

=====